

УДК 338.48-44(1-22)(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/163-17>**Фесенко Г. О.**здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9462-8573>**Fesenko Anna**

State Higher Educational Institution «Kherson State Agrarian University»

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

У статті визначено заходи популяризації і перспективи розвитку сільського туризму в Україні. На основі наукових методів дослідження визначено історичні аспекти зародження туристичної галузі в Україні, проаналізовано динаміку функціонування суб'єктів туристичної діяльності, узагальнено теоретичні, методичні та практичні аспекти розвитку зеленого туризму. На основі теоретичного узагальнення обґрунтовано поняття сільського туризму та сільських територій. Визначено, що в різних регіонах України є можливість диверсифікації туризму за видами, але потенціал використовується не на повну потужність і, як наслідок, розвиток туристичної галузі не є динамічним, не має стрімкого росту. Визначені недоліки і переваги сфери зеленого туризму дають можливість визначити його перспективні напрями, у тому числі й за рахунок популяризації сільського туризму. Мотивами сільського туризму є бажання міського населення змінити темп життя, відпочити на природі, відмовитися від соціальних обмежень і надмірного спілкування, залучитися до національних особливостей ведення побуту, споживати екологічно чисті продукти, змінити спосіб життя. Запропоновано як ефективний напрям спільно розвивати у сільській місцевості екологічний та аграрний туризм з орієнтацією на постійно зростаючі інтереси і потреби туристів в екологічно чистих зонах відпочинку та продуктах. Під час дослідження даної проблематики виокремлено низку основних компонентів сільського туризму. Практичне значення проведеного дослідження полягає у можливості використання запропонованих перспектив розвитку сільського туризму в реалізації регіональних стратегій розвитку сільської місцевості, популяризації сільського туризму серед населення України та за її межами.

Ключові слова: туризм, сільські території, сільський туризм, туристична галузь, розвиток туризму.

PROMOTION OF RURAL TOURISM AS ONE OF THE PROMISING DIRECTIONS IN THE TOURISM SECTOR OF UKRAINE

The goal of the work was to identify awareness-raising measures and prospects for the development of rural tourism in Ukraine. The following research methods are used to achieve this goal: historical – when studying the origins of the tourist industry in Ukraine; analysis and synthesis – in the study of the dynamics of tourism activities; abstract-logical – at generalization of theoretical, methodological and practical aspects of the problem being investigated. The article examines the current state of Rural Tourism and the tourism industry of Ukraine as a whole. A number of functions have been analysed and highlighted that the tourism industry performs in the national economy. The concept of rural tourism is based on a theoretical synthesis and rural areas, agro-tourism and ecotourism. It has been determined that all types of tourism can be developed in Ukraine but this potential is under-exploited and, as a consequence, the development of the tourism industry isn't dynamic and doesn't grow rapidly. Analyzing the current state of rural tourism in Ukraine, a number of disadvantages and advantages were identified. The prospects for the development of the tourism sector in Ukraine, including through the popularization of rural tourism, are revealed. Rural tourism is motivated by the desire to change load due to urban hypodynamy of the urban pace of life and desire for privacy and recreation in nature, the rejection of social constraints, introduction to the national characteristics of everyday life; use of environmentally friendly products in food, clothing, cosmetics. It is determined that in rural areas it is appropriate to jointly develop areas of ECO – and agro-tourism, based on the ever-increasing interest and need for environmentally friendly recreation areas and environmentally friendly products. During the study of this problem, a number of main components of rural tourism are identified and promising directions for the development of rural tourism are proposed. The practical significance lies in the fact that the proposed measures can be used in the development of regional strategies for rural development and during the popularization of rural tourism among the population of Ukraine and abroad.

Keywords: tourism, rural areas, rural tourism, tourism industry, agro-tourism, ecotourism.

JEL classification: Z32

Постановка проблеми. Сфера туризму є однією з провідних галузей світової економіки. Туризм забезпечує близько 10% світового валового національного продукту (ВНП), 11% світових споживчих витрат, 5% загальних податкових надходжень, 7% обсягу інвестицій і третю частину світової торгівлі послугами. У багатьох країнах туризм виступає своєрідним прискорювачем соціально-економічного розвитку, тим самим забезпечує залучення інвестиційних ресурсів в економіку країни, створює нові робочі місця, сприяє

розвитку інфраструктури. В Україні активізація розвитку туризму потребує значної фінансово-економічної підтримки від держави.

Перспективним напрямом поліпшення сучасного стану туристичної галузі в Україні є популяризація сільського туризму, який виступає важливим джерелом поповнення регіонального та державного бюджету, активізує розвиток та підтримку сільських населених пунктів, сприяє залученню більшої кількості іноземних туристів, скорочує показники безробіття та має

прямий вплив на покращення якості життя сільського населення. Але, незважаючи на всі переваги, розвиток сільського туризму в Україні не носить динамічного характеру, має низку негативних чинників, які стримують ефективний розвиток даної сфери послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу темі розвитку сфери туризму приділяли такі вчені, як: О.І. Павлов [1], О.С. Молнар [4], Л.К. Забуранна [5], Ю. Бараш, В. Барановський, В. Цибух, О. Кальченко, А. Гришук, Т. Ткаченко, В. Федорченко, А. Мазаракі, А. Терехух та ін.

Водночас слід відзначити, що питання побудови конкурентоспроможної на світовому ринку туристичної галузі, здатної задовольнити попит українських та іноземних туристів та відпочиваючих, а також формування економічних умов розвитку сільського туризму досліджувалися недостатньо. Проте у зв'язку з появою коронавірусної пандемії питання поліпшення сучасного стану та перспектив розвитку сільського туризму та туристичної галузі у цілому в Україні залишається відкритим і потребує подальшого вивчення. Цим зумовлена актуальність вибраної теми.

Мета статті полягає у вивченні сучасного стану сфери туризму в Україні та дослідженні передумов розвитку сільського туризму як одного з перспективних напрямів соціально-економічного розвитку регіону та країни у цілому.

Під час проведення дослідження використано загальнонаукові методи, зокрема: емпіричний – під час вивчення та опису сучасного стану сфери туризму в Україні; економіко-статистичний – під час аналізу діяльності суб'єктів туристичної сфери в Україні; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення наукових праць за даною темою, монографічний – для вивчення досвіду вітчизняних та зарубіжних науковців та обґрунтування висновків й узагальнення результатів дослідження.

Виклад основного матеріалу. Сферу туризму вважають ключовою у соціально-економічному розвитку окремих регіонів і країни у цілому. Розвиток туризму активно впливає на інші сектори економіки: будівництво, сферу готельно-ресторанного бізнесу, транспорт, розвиває внутрішні державні економічні відносини. Вплив туризму посилюється на сучасному етапі децентралізації та розвитку сільських територій, аграрно-туристичних формувань нового типу. Туристична галузь залучає значні трудові ресурси, чим скорочується рівень безробіття, особливо в тих регіонах і країнах, де проблема зайнятості стоїть досить гостро. Сфера туризму забезпечує надходження іноземної валюти, тому в деяких країнах виступає основним джерелом доходів. Туризм є не лише важливим міжгалузевим економічним комплексом, а й необхідною частиною життя суспільства. Він охоплює відносини людини з навколишнім середовищем, відроджує та підтримує національні традиції, сприяє розвитку народних промислів, популяризує дбайливе ставлення до природи та створює сприятливі умови для соціального розвитку країни.

Сільський туризм вибирають різні категорії туристів. Це й бізнесмени, втомлені від напруженого життя мегаполісів, й сім'ї з дітьми, яким корисний і цікавий відпочинок, спілкування з живою природою, й літні люди, які можуть зайнятися збиранням грибів та ягід

в екологічно чистих зонах, консервуванням, обмінюючись навичками і досвідом із місцевим населенням. Це можуть бути люди різного віку, які люблять активний спосіб життя, прагнуть до пізнання нового, незвичного. У сучасній економіці туризм виконує низку функцій, до основних з яких можна віднести:

- відтворювальну – спрямована на регенерацію сил окремої людини, колективу або суспільства, витрачених ними під час трудової та іншої діяльності;

- пізнавальну – задовольняє потреби особистості до саморозвитку, отримання знань у сферах історії, економіки, природи та культури, прагнення познайомитися з історичними, етнографічними, природними пам'ятками, традиціями;

- самовираження – проявляється під час відображення своєї індивідуальності в певній діяльності.

Проте динамічний розвиток туризму стримує низка негативних чинників, зокрема:

- моральне і фізичне старіння матеріальної бази закладів туризму;

- невідповідність колективних засобів розміщення вимогам відповідного туристичного класу;

- відсутність у представників великого бізнесу інвестиційної привабливості для розвитку туристичної індустрії;

- мала роль держави у поширенні некомерційної реклами про туристський потенціал країни за кордоном;

- низький рівень підготовки кадрів і, як наслідок, низька якість обслуговування в усіх секторах туристичної індустрії.

Сьогодні Україна займає незначну частку на світовому туристичному ринку, проте має значний потенціал у розвитку туристичної галузі, передумови активного розвитку галузі туризму. Україна як унікальний ресурс розвитку туристичного бізнесу має вигідне географічне розташування з різноманітним рельєфом та унікальними кліматичними зонами; культурну, архітектурну та історичну спадщину; різні оздоровчі та санаторні бази; яскравий національний колорит.

Суб'єкти туристичної діяльності представлені туроператорами, турагентами та суб'єктами, які здійснюють екскурсійну діяльність (табл. 1).

Аналіз загальної діяльності галузі туризму дає змогу зробити висновок, що в 2019 р. спостерігається значне зростання доходу від надання туристичних послуг фізичними особами – підприємцями – на 35% та юридичними особами – на 51%. Тобто галузь туризму розвивається на основі зростання доходів, а не кількості суб'єктів.

Ситуація у сфері туризму України вимагає підтримки та рішучих кроків із боку державних та регіональних владних структур. Визначення пріоритетів туризму дає змогу не лише активізувати туристичну діяльність, а й відкрити весь потенціал держави в галузі туризму. Одним із найважливіших напрямів економічного розвитку, який сприятиме соціальному, духовному та економічному розвитку кожного регіону, є сільський туризм.

Сільські території – це гетерогенні за своєю структурною будовою соціально-просторові утворення, що складаються з населення, поселень, виробничих комплексів, інфраструктури, земель сільськогосподарського та іншого призначення, природного середовища, які виконують виробничо-господарські, природоохоронні,

Таблиця 1

Загальна характеристика суб'єктів туристичної діяльності в Україні

	2018				2019				Усього 2019 до 2018 %
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі			
		туроператори	турагенти	суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність		туроператори	турагенти	суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність	
Юридичні особи									
Кількість суб'єктів туристичної діяльності, од.	1833	529	1243	61	1867	538	1259	70	101,8
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	8934	4809	3934	191	9120	4826	4064	230	102,0
Дохід від надання туристичних послуг, тис. грн*	21069268,5	20307544,1	715185,5	46538,9	31948701,2	31160995,2	744002,5	43703,5	151,6
Фізичні особи – підприємці									
Кількість суб'єктів туристичної діяльності, од.	2460	-	2322	138	2798	-	2644	153	113,7
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	2943		2808	135	3345		3208	137	113,6
Дохід від надання туристичних послуг, тис. грн*	556652,4		501180,1	55472,3	751474,8		688598,9	62875,9	134,9

Примітка: дохід від надання туристичних послуг без ПДВ, акцизного податку й аналогічних обов'язкових платежів

Джерело: складено за [11]

рекреаційно-оздоровчі, соціальні та інші функції з урахуванням ресурсного потенціалу і перебувають під управлінським впливом органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, а також суб'єктів господарювання різних форм власності [1].

Українські села останнім часом занепадають, молодь у пошуках роботи мігрує до міст, господарства закриваються. Сільський туризм може змінити життя сільських поселень на краще та ставлення суспільства до сільського господарства і села.

Сільський туризм – один із різновидів господарської діяльності, у тому числі із залученням майна особистого селянського господарства, шляхом надання послуг із тимчасового проживання, харчування, проведення відпочинку (риболовля, катання на конях, купання в басейнах та озерах і річках), практичного показу процесів вирощування та догляду за рослинами, тваринами та бджолами, а також із виготовлення виробів із глини, вишивання, різьби по дереву, лозоплетіння та ін., народних обрядів, ознайомлення туристів із побутом та умовами проживання селян минулого століття, з особливостями регіону, його пам'ятками, природним ландшафтом тощо [2].

У сільській місцевості можуть спільно розвиватися напрями еко- та агротуризму, засновані на інтересі і потребі в екологічно чистих регіонах відпочинку та еко-

логічно чистих продуктах, що постійно посилюються. Агротуризм – це цілеспрямоване, організоване перебування та проживання туристів у сільській місцевості, де основний час вони проводять із сільською родиною. Головним об'єктом у даному виді туризму виступає сім'я, яка на визначений термін надає послуги проживання, харчування, ознайомлення із сільським господарством, традиціями, сільським побутом та життям. Цей вид туризму націлений на те, щоб піти від суєти і напруженого життя у великому місті, на зміну навантажень, на відпочинок і активне проведення часу на свіжому повітрі під час короткочасної відпустки. Агротуризм спрямований на диверсифікацію економіки і регіональної зайнятості в сільській місцевості. Даний вид туризму повинен забезпечувати задоволення попиту туристів у розважальних, спортивних і культурних заходах.

Екотуризм (зелений туризм) – форма активного і безпосереднього відвідування територій із характерними особливими природними і культурними умовами. Екотуризм спрямований на популяризацію здорового способу життя та харчування, охорону природного і культурного середовища регіонів, які відвідують туристи, та на допомогу в реалізації місцевих послуг та екопродукції. Синонімом поняття «екотуризм» є поняття «природничий туризм» [4].

Нині в Україні сільський туризм не є пріоритетним напрямом на національному рівні, тому плани і стра-

тегії розвитку приймаються виключно на регіональному рівні. Навіть у статистичних збірниках відсутня інформація про розвиток сільського і зеленого туризму як одного з основних видів. У статистичному збірнику «Колективні засоби розміщування в Україні» ще за 2017 р. у категорії «готелі та аналогічні засоби розміщування» виділено агроготелі, проте показники по них не відображено, оскільки не мають суттєвого значення, даний вид розміщення тільки починає формуватися. У категорії «спеціалізовані засоби розміщування» також не відображено засоби розміщування сільського туризму, їх віднесено до баз відпочинку, інших закладів відпочинку (окрім турбаз). У статистичних збірниках за 2018–2019 рр. інформація ще більш спрощена – надається тільки загальна інформація без деталізації видів.

За показниками 2017 р. в Україні було 377 сільських (зелених) садиб, середня місткість яких розрахована на 13,5 осіб. Загальна кількість осіб, які користувалися послугами – 82 570. Доходи становили 53 594,4 тис грн, що у розрахунку на одну садибу становить 142 159 грн (табл. 2).

Сільський туризм традиційно розвивався в Західному регіоні, оскільки там розташовані пансіонати, санаторії, бази відпочинку. Із 377 сільських садиб 306 розташовані в Івано-Франківській області, 14 – у Львівській, 16 – у Чернівецькій. Із південних областей тільки у Миколаївській було чотири сільські осередки туризму і три – в Одеській області. У Херсонській і Запорізькій областях узагалі не було зареєстровано жодної сільської туристичної садиби. Ураховуючи унікальні природні, сільськогосподарські та ресурсні можливості південних регіонів, слід формувати систему осередків зеленого туризму з метою залучення відпочиваючих на морському узбережжі, розширення туристичного сезону, диференціації туристичного продукту.

На території України є можливість розвитку всіх видів туризму, але цей потенціал використовується не на повну потужність, і, як наслідок, розвиток туристичної галузі не є динамічним та не має стрімкого росту. У збірнику «Туристична діяльність в Україні» виділяють такі види туризму за метою поїздки: службова, ділова, навчання; дозвілля, відпочинок; лікування;

спортивний туризм; спеціалізований туризм; інші. Зеленому (сільському) туризму не виділено окремої категорії. Уважаємо, що зелений туризм потребує відповідного інформаційного відображення у статистичних звітах і узагальнення даних по кожній області й країні у цілому. Саме сільський туризм може стати високодохідним напрямом у туристичній сфері, який залучатиме додатковий потік внутрішніх і зовнішніх туристів. Проте спочатку необхідно усунути низку недоліків, які заважають стрімкому та динамічному розвитку даної галузі.

Зрозуміло, що недоліків набагато більше, ніж переваг, проте їх урахування, використання регіональних і місцевих конкурентних переваг, сучасні можливості територіальних громад дають змогу забезпечити активний розвиток об'єктів зеленого туризму.

Сільський туризм в Україні може й має стати привабливим видом підприємницької діяльності на території сільської місцевості. Актуальність даного виду діяльності проявляється у вагомому впливі як на економіку, так і на вирішення соціально-культурних проблем села. Основними компонентами сільського туризму є:

- розміщення в сільській місцевості в приватних будинках, садибах або невеликих готелях;
- харчування на основі традиційної місцевої кухні з використанням екологічно чистих продуктів;
- додаткові заходи дозвілля і відпочинку в безпосередній близькості від місця розміщення;
- придбання знань про особливості місцевої національної культури і традиційного способу життя;
- заняття місцевими ремеслами і видами підприємницької діяльності;
- мотивація контактів із навколишнім середовищем, природою, традиційною для даної місцевості архітектурою, гастрономією, народними звичаями та традиціями.

Сільський туризм розглядається як важлива стратегія для сприяння закріпленню населення в сільських регіонах, створенню нових робочих місць і в підсумку просуванню соціально-економічного розвитку неблагополучних районів, що особливо важливо в умовах кризи. Центральним питанням формування сільської політики є взаємодія держави, громадянського суспільства і ринків. Ці сегменти можуть спільно працювати

Таблиця 2

Сільський (зелений) туризм у 2017 р. за регіонами (фізичні особи – підприємці)

Показники	Україна	Області			
		Івано-Франківська	Львівська	Чернівецька	Закарпатська
Кількість садиб, од.	377	306	14	16	8
Кількість осіб, що перебували у закладах, осіб	82570	55096	2797	6974	488
Середня місткість садиб, од.	13,5	12,8	19,5	16,2	9,5
Площа садиб, м ²	94763,1	59493,6	4060,9	3771,3	1815,3
Доходи від наданих послуг, тис грн*	53594,4	39214,9	4980,1	2714,4	501,3
Фактичні витрати на один день перебування, грн	248,1	253,5	215,8	229,3	371,9
Кількість ночівель, од.	213061	153115	21342	12000	1423
Середня тривалість перебування осіб	2,6	2,8	7,6	1,7	2,9
Коефіцієнт використання місткості КЗР	0,20	0,10	0,30	0,20	0,10
Кількість днів роботи	89763	74076	4017	3798	2275

Примітка: доходи від наданих послуг указано без ПДВ, акцизного податку і аналогічних платежів

Джерело: складено за [12]

Таблиця 3

Переваги та недоліки у розвитку зеленого (сільського) туризму в Південному регіоні

Недоліки	Переваги
Низький рівень розвитку туристичної інфраструктури у сільських населених пунктах	Високий сільськогосподарський і природно-рекреаційний потенціал
Низький рівень підготовки кадрів, відсутність досвіду у сфері зеленого (сільського) туризму	Наявність культурних, історичних, заповідних об'єктів національного значення
Недосконала система комунікацій та просування туристичного продукту на внутрішньому та зовнішньому рівнях	Унікальність сільськогосподарських продуктів Південного регіону (плоди, ягоди, виноград, ранні овочі та продукти переробки)
Відсутність привабливості та ідентифікації бренду сільських територій	Унікальна спадщина, традиції та національні цінності
Мало розвинена галузева статистика, яка забезпечує інформаційну й управлінську підтримку розвитку туристичної індустрії	Можливість реалізації послуг і продукції місцевих народних промислів
Низька інвестиційна привабливість, особливо для великого бізнесу	Можливості залучення великого агробізнесу до розвитку сільських населених пунктів
Відсутність спеціальних державних програм підтримки для мешканців сільської місцевості, що здійснюють підприємницьку діяльність у сфері туризму	Формування ОТГ дасть змогу зосередити фінансові ресурси і консолідувати зусилля для створення сільських туристичних об'єктів

в напрямі економічного, соціального, культурного та екологічного здоров'я сільської місцевості і для формування концепції комплексного розвитку сільських територій.

Аналізуючи сучасний стан сільського туризму в Україні, можна виділити такі основні напрями його активного розвитку:

1. Створення етнографічних сіл з опорою на традиційну архітектуру, розташованих далеко від міста в мальовничих природних місцях, оренда на невизначений термін будинків або кімнат.

2. Організація турів із проживанням і харчуванням туристів у сільських або фермерських будинках. Тури можуть бути як багатоденні, так і частиною озайомчого туру по регіону, коли один-два дні виділяється на відвідування сільської місцевості.

3. Популяризація сільського туризму шляхом упродовження активної рекламної та маркетингової діяльності на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях.

4. У регіонах розробляти авторські тури, де туристи знайомляться з традиціями, сільським побутом і ремеслами, дегустують крафтові продукти, беруть участь у сільськогосподарській роботі.

5. Залучення підтримки сільського туризму з боку держави шляхом розроблення проєктів та стратегій розвитку та інвестування.

6. Створення сприятливого інвестиційного клімату.

7. Розширення ринку і структури туристичних послуг: проїзд, харчування, проживання, екскурсії, дозвільні заходи.

8. Реконструкція доріг та розвиток транспортної інфраструктури.

9. Створення брендів мереж міні-готелів, хостелів або садиб.

10. Створення марки місцевих екологічно чистих продуктів, просування їх на внутрішні та зовнішні ринки.

Сьогодні для сільського туризму підходить західноєвропейська модель розвитку – «мале сімейне господарство». Дана модель передбачає створення на базі вже існуючого в сільській місцевості житлового фонду мережі засобів розміщення, які відповідатим-

уть сучасним умовам комфорту. Вони будуть включені в інформаційну базу даних і забезпечені професійним персоналом для обслуговування за єдиними стандартами.

«Національне село» – азіатська модель функціонування сільського туризму. Її особливість полягає у створенні стилізованих під національну специфіку «агротуристичних селищ», «рибацьких селищ», етнографічних центрів і так далі. Але для розвитку даної моделі необхідне залучення інвестиційних ресурсів не лише місцевого рівня, а й республіканського, зовнішнього, у тому числі й підтримка проєктів на регіональному рівні.

Сільський туризм має позитивний вплив на збереження та розвиток сільських територій, раціональне використання їхнього ресурсного потенціалу, стимулює розвиток власних підсобних господарств, збільшує попит на екологічно чисті, натуральні продукти харчування, а також облаштування сільських територій, будівництво, народні промисли, культуру і традиції й у цілому на вирішення соціально-економічних проблем сільських територій.

Висновки. Отже, для збільшення частки малого і середнього підприємництва в структурі сільського туризму і, як наслідок, для комплексного розвитку сільських територій необхідно вжити комплекс заходів щодо залучення інвестицій у зміцнення туристичної інфраструктури сільських населених пунктів. Це забезпечить не лише впровадження державної цільової програми з розвитку сільського туризму, а й розроблення та реалізація програм соціально-економічного розвитку всіх рівнів – від сільського поселення до району та обласного рівня. Досягнення сприятливого соціально-економічного впливу зеленого туризму на економіку, суспільство, території є важливим складником стратегії сучасного етапу розвитку країни. Для створення комплексної стратегії розвитку сільського туризму на території України, з чітким індикативним механізмом реалізації необхідно достовірно визначити рівень сучасного стану і перспективи розвитку даного сегменту туристського ринку, збільшити кількість показників, за якими звітують суб'єкти сільського туризму і

формується комплексна статистична інформація щодо розвитку зеленого туризму, провести чітку ідентифікацію видів зеленого туризму (сільський, агро-, еко-) і визначити їх участь у реалізації поставлених завдань і планів.

Таким чином, для повноцінного комплексного розвитку напрямів зеленого туризму в економіці країни

необхідно враховувати закономірності й особливості розвитку даної сфери в кожному регіоні, чітко оцінювати перспективи, визначити індикатори розвитку, сприяти зміцненню конкурентних позицій суб'єктів на ринку туристичних послуг, розвивати нові види туризму, що дасть змогу іноземним туристам познайомитися з нашою країною глибше.

Список використаних джерел:

1. Павлов О.І. Сільський розвиток та розвиток сільських територій: процесуальний та об'єктний прояви. *Економіка. Фінанси. Право*. 2009. № 7. С. 17–20.
2. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/rozvitok-silskih-teritorij/silskij-turizm> (дата звернення: 01.12.2020).
3. Про туризм : Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1995. № 31. Ст. 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 27.11.2020).
4. Молнар О.С. Передумови та стан розвитку сільського зеленого туризму на Закарпатті. *Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка*. 2010. Вип. 31. С. 120–124.
5. Забуранна Л.К. Сільський туризм як чинник ефективного соціально-економічного розвитку сільських територій України. *Туризм сільський зелений*. 2012. № 1. С. 3–5.
6. Барановський М. Туризм як форма активізації розвитку сільських депресивних територій. *Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини»*. 2008. Вип. 24. С. 13–21.
7. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України. *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 1(6). С. 137–143.
8. Вишневецька О.О. Феномен туризму у сучасному соціокультурному просторі : монографія. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2009. 296 с.
9. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15 травня 2003 р. № 742-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text> (дата звернення: 02.12.2020).
10. Мулярчук С., Швороб Г. Основні тенденції державного регулювання туризму в Україні. *Наукові конференції*. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/180>.
11. Туристична діяльність в Україні у 2019 р. : статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.11.2020).
12. Колективні засоби розміщування у 2017 р. : статистичний збірник. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 22.11.2020).

References:

1. Pavlov O.I. (2009) Rural development and development of rural areas: procedural and object manifestations. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 7, pp. 17–20.
2. The official site of Information and analytical portal of the AIC of Ukraine. Rural development. Rural tourism. Available at: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/rozvitok-silskih-teritorij/silskij-turizm> (accessed 01 Desember 2020).
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012) The Law of Ukraine "On public-private partnership". Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (accessed 29 August 2013).
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (1995) The Law of Ukraine "About tourism". *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 31, st. 24. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (accessed 27 November 2020).
5. Molnar O.S. (2010) Preconditions and state of development of rural green tourism in Transcarpathia. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Ekonomika*, vol. 31, pp. 120–124.
6. Zaboranna L.K. (2012) Rural tourism as a factor of effective socio-economic development of rural areas of Ukraine. *Turyzm sil's'kyj zelenyj*, vol.1, pp. 3–5.
7. Baranovs'kyj M. (2008) Tourism as a form of intensifying the development of rural depressed areas. *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriiia mizhnarodni vidnosyny*, vol. 24, pp. 13–21.
8. Byrkovych V.I. (2008) Rural green tourism is a priority for the development of the tourism industry of Ukraine. *Stratehichni priorytety: naukovo-analitychnyj schokvartal'nyj zbirnyk*, vol. 1 (6), pp. 137–143.
9. Vyshnevs'ka O.O. (2009) *Fenomen turyzmu u suchasnomu sotsiokul'turnomu prostori* [The phenomenon of tourism in the modern socio-cultural space]. Kharkiv's'kyj natsional'nyj universytet imeni V.N. Karazina, Kharkiv. Ukraine.
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003) The Law of Ukraine "About personal peasant economy". Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text> (accessed 02. December 2020).
11. Muliarchuk S., Shvorob H. The main trends of state regulation of tourism in Ukraine. Available at: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/180> (accessed 12 November 2020).
12. State Statistics Service of Ukraine (2020) Turystychna diial'nist' v Ukraini u 2019. Statystychna informatsiia [Tourist activity in Ukraine in 2019: statistical information]. Derzhkomstat, Kyiv, Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 12 November 2020).
13. State Statistics Service of Ukraine (2020) Kolektyvni zasoby rozmischuvannia u 2017: statystychnyj zbirnyk [Research and innovation activity in Ukraine 2008. Statistical yearbook]. Derzhkomstat, Kyiv, Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 22 November 2020).